

Asia: VN/27065/2023

Lausuntopyyntö ehdotuksesta poliisin tietojenvaihtoa koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi poliisilain, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain, henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annetun lain, rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain, rikostorjunnasta Tullissa annetun lain, henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain sekä henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue pitää ehdotettuja muutoksia lähtökohtaisesti kannatettavina ja tarpeellisina, erityisesti on arvioitu ehdotettua poliisilain 5 §:ää.

Ehdotetuilla muutoksilla lisätään ja selkeytetään muutamia tiedon luovuttamiseen liittyviä tilanteita. Edelleen on todettava, että tietojen luovuttamista sosiaali- ja terveydenhuollosta poliisille koskeva sääntely on useassa eri laissa ja kokonaisuutena vaativa hallittava, mikä on vaikeuttanut käytännön soveltamista niin poliisin kuin sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoilla. Tätä taustaa vasten lakimuutosten tulisi olla mahdollisimman selkeitä.

Muutosehdotuksesta jo annetuissa lausunnoissa on monipuolisesti tuotu esiin eri näkökulmia. Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue haluaa painottaa muutamia asioita.

Toimitilan käsitettä on syytä täsmentää esimerkiksi ulkotilojen ja parkkipaikkojen osalta.

Vaaran aiheuttamista voisi vielä täsmentää. Kohdassa mainitaan rikosten ennaltaehkäisy, joten tiedonsaannin kynnyksen ylittyminen ei voine olla kovin korkea. Kohdan käytännön soveltamisessa tulee esiin myös se kysymys, että pykälä lähtee siitä, että tieto annetaan vain poliisin pyynnöstä. Henkilökunta ei voi oma-aloitteisesti antaa tietoa ehdotetun säännöksen perusteella. Perustelujen

mukaan säännös täydentää asiakastietolain 62 §:ää, mutta eroaa soveltamisalaltaan siinä, että ehdotuksessa mainitaan myös omaisuus.

Tiedonsaanti tulee rajoittaa tarkasti vain sen hetkiseen tai tiettyyn aikaisempaan läsnäoloon.

Hoitosuhteen luottamuksellisuuden säilyminen ja hoidon vaarantumattomuus sekä tiedonsaannin aiheuttama mahdollinen este hoitoon hakeutumiseen on ongelmallisin suhteessa pykälän 4 kohtaan.

Hoitosuhteen olemassaoloa on vakiintuneesti pidetty salassa pidettävänä tietona. Läsnäolo sosiaali- ja terveydenhuollon toimitiloissa paljastaa hoitosuhteen. Käytännössä se, kuinka paljon terveystietoa läsnäolotiedon antamisella todellisuudessa paljastuu, vaihtelee jopa siitä riippuen, millainen palveluntuottajan toimitilojen/toimipaikkojen rakenne on. Lainmuutoksen koulutuksessa ja soveltamisessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että tarpeettoman tarkkaa tietoa ei anneta, jos se ei laissa säädettyjen tarkoitusten kannalta ole välttämätöntä. Esimerkiksi kohdassa 5 olevan kadonneen henkilön osalta tarve tarkan tiedon antamiseen on vähäinen, riittää tieto, että henkilö on jossain sosiaali- ja terveydenhuollon palvelun piirissä eli ei kadoksissa.

Pykälässä viitatuissa rikoksissa on mukana myös lieviä rikoksia, mitä on avattu perusteluissa. Lievätkin rikokset on syytä olla soveltamisalassa ainakin siltä osin kuin kysymys on sosiaali- ja terveydenhuollon tiloissa tapahtuneista teoista, ettei tapahtumapaikka ole este selvittää näitä tekoja, mitä voidaan pitää kohtuuttomana uhrin kannalta.

Ehdotuksessa annettava tieto on määritelty tiedoksi henkilön läsnäolosta ja henkilöllisyydestä. Tämän rajauksen suhdetta tapahtuneesta annettavaan tietoon olisi hyvä ehdotuksessa avata. Koska hoitosuhde paljastuu jo läsnäolotiedon ja henkilöllisyyden ilmaisemisella, voidaanko tämän lisäksi antaa muuta tietoa tapahtuneesta eli tietoa, joka yleensä ei ole asiakas- tai potilastietoa eikä edes välillisesti sellaista paljasta, mutta voi useissa tilanteissa olla välttämätöntä sosiaali- ja terveydenhuollon tiloissa tehtyjen rikosten selvittämiseksi.

Koska ehdotuksessa tiedon antaminen perustuu poliisilta tulleeseen pyyntöön, ei tiedon antaminen oma-aloitteisesti ole mahdollista ehdotetun sääntelyn perusteella. Tässä yhteydessä olisi hyvä harkita, onko tarvetta säätää mahdollisuutta ilmoittaa poliisille esim. väkivaltaisen potilaan uloskirjauksesta. Lisäksi käytännössä hankalia ovat tilanteet, joissa päähtynyt henkilö lähtee sosiaali- ja terveydenhuollon tiloista moottoriajoneuvolla.

Ollila Regina
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue